

MAGYARÁG

1939. Jan. 6

VIII. No. 6

2 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. Befegy. és Tűb.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felolós Hado:
Üzv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Uj párt alakult Angliában

London, január 4. A Press Association arról ad hírt, hogy az eddigi pártok bevonásával új politikai párt alakul Angliában. Az új politikai csoportnak célja a nemzeti erők összefogása a kollektív védekezés érdekében. Az új szervezet sürgetni fogja az ország fokozott védelmét. Az új párt programjába vette többek között a nemzeti erőkből álló kormány megalakítását. A hírek még nem számoltak be az új párt személyi összetételéről, de valószínű, hogy Winston Churchill és csoportja, Edennel együtt közel áll az új párthoz.

„Franciaország minden támadásnak ellent tud állani”

Daladier tovább utazott Gabes felé

Páris, jan. 4. Daladier francia miniszterelnök Tunisban diszvacsorán vett részt. A francia miniszterelnök pohárköszöntőt mondott, amelyben leszögezte, hogy Franciaország

szembe tud szállani minden támadással. Franciaország sem miféle áramlattal sem befolyásoltatja magát abban az irányban, hogy eddigi külpolitikai magatartásától eltérjen.

A francia miniszterelnök ezután köszönetet mondott Sidi Achmed bejnek a szívélyes fogadtatásért, majd még az éjszakai órákban tovább utazott Gabes felé.

Hiranuma báró az új japán miniszterelnök

Tokió, január 4. A Domei iroda jelentése szerint Konoje herceg kormánya lemondott. A lemondást egy napig tartó tanácskozás előzte meg. Konoje hosszas megbeszélést folytatott a császári házzal, amely a lemondást jóváhagyta. Az új kormány megalakítására Hiranuma báró kapott megbízatást. Hiranuma báró eddig a császári tanács elnöke volt.

Litvinov látogatást tesz Varsóban

Varsó, jan. 4. A nemzetközi sajtó nemrégiben arról adott hírt, hogy Beck lengyel külügyminiszter január második felében tárgyalni fog Litvinov orosz külügyi népbiztossal. A lengyel politikai körök e találkozás hírére most cáfolják.

London, jan. 4. A Daily Telegraph értesülése szerint Beck lengyel külügyminiszter a Rivieráról hazatérőben Párisban és Berlinben kiszáll.

Párisban Beck meg akarja tudni, hogy Franciaország fenn tartja-e szövetségi kötelezettségeit Lengyelországgal szemben. Berlinben viszont Beck felteszi a kérdést, hogy a német kormány érvényben akarja-e tartani az 1934. évi lengyel-német szerződést.

Varsó, jan. 4. Lengyel politikai körökben minden cáfolat ellenére tartja magát az a hír,

hogy Litvinov január végén Varsóba érkezik, hogy aláírja az új lengyel-szovjet kereskedelmi szerződést.

Ciano is Varsóba készül

Róma, jan. 4. A római lengyel nagykövet látogatást tett

Ciano olasz külügyminiszternél. A lengyel nagykövet látogatását összefüggésbe hozzák azzal a hírrel, amely arról számol be, hogy Ciano gróf olasz külügyminiszter a közeljövőben Lengyelországba látogat. A varsói utra állítólag február másodikán kerül sor.

Jugoszláv politikai körökben nagy érdeklődéssel várják Ciano gróf jugoszlávai látogatását

Belgrád, január 4. Jugoszláv politikai körökben nagy érdeklődéssel várják Ciano gróf olasz külügyminiszter közeli jugoszlávai látogatását. A bélyi birtok, amelynek területén a vadászatot rendezik, valamikor a törökverő Savoyai Jenő birtoka volt. Ebből a birtokból százötezer hold van jugoszláv

területen s egyébként a birtok tulajdonjogáért jelenleg peres eljárás folyik a hágai nemzetközi bíróság előtt. Ciano gróf tanácskozásai abban az erdei vadászlatban lesznek, amelyet annakidején Savoyai Jenő épített. A vadászlat egy köríserdő közepén épült fel. A vadász terület gazdag vadállomány-

ban. Belgrádban nagy érdeklődéssel fogadják azokat a híreket, amelyek arról szólnak, hogy a bélyi tanácskozásokon egy felelős magyar politikus is részt vesz. Ezeket a híreket jugoszláv illetékes helyen nem erősítették meg, de nem is cáfolták.

TAVIRATOK:

REPULÓGEP RENDELESEK FRANCIAORSZÁGBAN

Páris. — A francia hadügyminiszterium amerikai gyárhoz 100 repülőgépet rendelt meg. Két repülőgép már megérkezett Párisba. — Január közepe táján további 15 repülőgép érkezése várható.

HATARSERTES

Prága. — A párgai lengyel követ tiltakozó jegyzéket nyújtott be a prágai kormánynál a cseh-lengyel határsértések miatt.

NEMETORSZAG „KÖZELEDIK”

Berlin. — Az angol-német flottaegyezménnyel kapcsolatban a Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz a következőket írja: — Ha Németország ki akarja aknázni teljes mértékben az egyezmény lehetőségeit, úgy ez nem lehetne ok arra, hogy más államok fenyegetést lássanak ebben. A külföldi sajtónak erre vonatkozó különböző hangulatkezelési híradásait a német kormánynak vissza kell utasítania. Németország közeledési kísérleteit senki nem vonhatja kétségbe.

TIZEZER TAXI-SOFFŐR SZTRAJKOL NEWYORKBAN

Newyork. — Tizezer taxi-soffőr sztrájkba lépett. A sztrájkolók tagjai a szállítási alkalmazottak szövetségének. A sztrájk az alacsony bérek és a vállalatok munkafeltételei miatt tört ki.

Időjárás

Esős idő, enyhe délnyugati szél várható. A hőmérséklet megtartja az olvadás-ponton felüli nyírt.

A gramofon hanyatló népszerűsége

Legjobban a nemzeti hanglemezek fogynak, míg a tánczene a togyasztás harminc százalékát sem teszik ki

A gramofon tökéletesedésével — a hajdani tölcseres recsegő masinától, a mai hordozható „zseb”-apparátusig — nincs egyenes arányban a gramofon népszerűségi görbéje.

Természetesen nem lehet pontosan megállapítani, hogy melyik évben milyen érdeklődés mutatkozott a gramofon iránt, de az biztos, hogy a gramofon népszerűségének legmagasabb fokát 1929-ben érte el.

1929-ben az ország gramofonlemez szükséglete három millió lemez volt.

Ettől a dátumtól kezdve a lemezforgalom szinte katasztrófális mértékben csökkent és az egész országban 100—150.000 lemezre esett. A gramofon reneszánszát 1936—37-re lehet tenni és ennek a másodvirágzásnak az idején 300 ezer darabra emelkedett, ami az 1929. évi forgalom 10 százalékát teszi ki.

A gramofon hajdani fellendülése idején a népszerűség különösen a külföldi lemezek felé irányult.

Megállapítható, hogy a külföldi lemezek közül főképpen angol és német lemezek iránt mutatkozik kereslet.

Az utóbbi esztendőben a lemezfogyasztás nagyrészt a belföldi termelés látja el. A rádió, a dzsezz világában, amikor uton-utfélen divatos tangók, foxok, valsók dudolása hallatszik, azt lehetne hinni, hogy csakis modern tánclemezek fogynak. Ezzel szemben megállapították, hogy a tánclemezek nem teszik ki a fogyasztás 30 százalékát sem.

Az általános képhez igazodik Nagyvárad helyzete is. — Azzal a különbséggel, hogy Nagyváradon egyáltalán nem látszik a másodvirágzás. A zeneműkereskedés tulajdonosa megadja ennek is a magyarázatát.

— Rendkívül szegény a piac. Nagyváradon ma nem keli semmi luxus cikk. Itt különösen lerontotta a gramofon esélyeit a rádió. Pedig a gramofon sokkal jobb üzlet volt. Ma, ha eladunk egy rádiót másfél-két évig reszketünk, míg megkapjuk a vételárat. Valaha a legkisebb tisztviselő is vásárolt egy gramofont és meg sem állt 30—40 lemeznél alább.

Valaha nagyon szép „gramofon kultura” volt Nagyváradon. Fogott akkor minden. A klasszikusok éppen úgy, mint a tánclemezek. Galli Curci, Fleta, Tita Ruffo, Caruso, Sal-japin lemezek nélkül nem lehetett elképzelni egy gramofon felszerelést. Ugy, hogy még ma is mintegy 100—120 Galli Curci lemez van a nagyvárad gramofon tulajdonosok birtokában.

— Abban az időben hozzáve

lőleges számítás szerint évente 3—4 százezer lemezt vásárolt a nagyvárad közönség. Ma az egész évben nem kell 2—300 lemez.

— Általában belföldi lemezek iránt van még — ha annak lehet nevezni — kereslet. Külföldi lemezeket ugyiszlóval egyáltalán nem keresnek.

— De, a hatalmas sikert elért tánclemezek iránt sem nyilvánul meg olyan érdeklődés, mint hinni lehetne. Ha visszaemlékezünk az utóbbi évek egyik legnagyobb slágerére, a „Gelozia” volt. Körülbelül 40—50 lemez fogyott el.

A „Să nu te supări dacă plâng”, a „Zaroza”, „De vrea ceva fetița” című slágerekből 25—30 lemez fogyott.

— Külföldi slágerek iránt egyáltalán nincs érdeklődés. A klubokban, kávéházakban, uc-casarkokon: „Az esküvődön én is ott leszek” című tangót játszá. Senki se keresi.

— Nem mennek el az esküvőre és nem keresik a lemezt se...

A borzalmas vihar a mangaliai öbölbe sodort egy szovjet orosz vontatógőzöst

Öt félig megfagyott matrózt találtak a hajó fedélzetén

Több mint 100 vitorlášhajót pusztított el a vihar

Constanța, jan. 4. A Fekete-tengeren két nap óta ismét vihar dühöng. A mangaliai kikötők világító tornyának óra a parttól nem messze vontató hajót vett észre, mely tehetetlenül vergődött a hullámok között. Értesítette a kikötő kapitányát, amely bárkát küldött a vontató hajó segítségére. A halászbárkák sikertelenül rövid és fáradságos küzdelem után a mangaliai kikötőbe vonatni a hajót, amely szovjet orosz lobogó alatt közlekedik és a Nava nevet viseli. A hajón öt teljesen kimerült és félig megfagyott matrózt találtak, akiket a mangaliai kórházba szállítottak. A matrózok elbeszélék, hogy 1938. december 30-án indultak el Odessza felé. A tengeren a hajó motorja elromlott és a hajó valóságos játékszerévé vált a hullámoknak. Közben élelmiszerük is elfogyott, úgy, hogy az éhségtől és a hidegtől szenvedve, már minden reménységüket feladták, amidőn megmentették őket. A kikötő kapitánya telefonon értesítette a bucarestii szovjetkövetséget, amely gondoskodni fog az öt matróz Szovjetországra való visz szállításáról.

Constanța közelében Sacele község mellett az „Alexander Akarsek” török lobogó alatt futó hajót a vihar homokzátonyra sodorta. A benne ülő 7 tengerésznek a legnagyobb erőfeszítések árán sem sikerült a hajót ismét mozgásba hozni. Végül is, miután már a víz hatolt a hajóba, a matrózok a tengerbe vetették magukat és kiusztak a partra, ahol a sacelei parasztok részesítették őket első segélyben. A matrózok ezután szekerem Constanța-ba folytatták útjukat és itt lejelentkeztek a török konzulátuson. Hajójuk néhány nappal ezelőtt indult el Isztambulból, 125 hordóval, amelyeket Constanța-ban benzinnel kellett volna megtölteni.

A Millet nevű török hajó ugyancsak tegnap elsüllyedt a viharban. A hajó huszonkét matróza a tengerben lelta ha-

lálát.

Bazargic környékén borzalmas hóvihar dühöng. A Medgidia-Bazargic közötti vasut-vonalat teljesen elborította a hó.

Isztambul, jan. 4. Tegnap a Fekete-tengeren páratlan erővel dühöngött a vihar egész nap és egész éjszaka. Tíz török és két görög hajót, amelyek Isztambulban horgonyoztak, a parthoz vágott a vihar. A parti hatóságok képtelenek segítséget nyújtani a sziklák közé szorult hajóknak. A Millet nevű hajót a hullámok egy el-

süllyedt hajó vázára dobták. A Millet kettészakadt és azonnal eltűnt a hullámok között. A huszonnégy tagú személyzetnek csupán két tagja tudott megmenekülni. Négy kikötött török gőzhajót a hullámok letéptek horgonyaikról. Ezek a hullámok kénye-kedvének kitéve hanyódnak a nyílt tengeren. Sorsukról mitsem tudnak. A vihar mintegy száz vitorláš hajót lepett meg a tengeren. Ezek vagy elsüllyedtek, vagy a partra vetették őket a hullámok. A szerencsétlenségeknek számos emberáldozata van.

Cadariu pénzügyigazgató az állampolgárság nélküli nyugdíjasokért

Az állampolgársági igazolvány nélküli nyugdíjasok három hónapja nem kapnak nyugdíjat. A nyugdíjasok, a Nyugdíjas Szövetség, valamint azok, akik a nyugdíjasok sorsát a szívükön viselik, — több ízben intervenáltak a Nyugdíjpénztárnál. Több nyugdíjas egyénileg, többen a Nyugdíjas Szövetség útján fordultak a Nyugdíjpénztárhoz. Cadariu pénzügyigazgató is több alkalommal közbenjárt a nyugdíjasok érdekében. Még karácsony előtt három jelentést terjesztett fel Bukarestbe. Ezekre nem jött válasz. December 20-án Cadariu pénzügyigazgató személyesen beszélt a nyugdíjpénztár vezérigazgatójával, aki személyesen azt a felvilágosítást adta, hogy az állampolgársági bizonyítvány nélküli nyugdíjasok illetményei nem folyósíthatók. — A Nyugdíjpénztár most az egyénenként felfolyamodó és a Nyugdíjas Szövetség útján kérvényező nyugdíjasok kérésére leiratot intézett a pénzügyigazgatósághoz, amelyben utasítja a pénzügyigazgatóságot, hogy közölje az egyénenként felfolyamodók, mint a Nyugdíjpénztár útján kérvényező nyugdíjasokkal, hogy illetményeik az állampolgársá-

gi bizonyítvány hiányában nem folyósíthatók.

A leirat vétele után Cadariu pénzügyigazgató értesítette az érdekelteket és ugyanakkor jelentést készített a Nyugdíjpénztárhoz, amelyben a helyzet tökéletes ismeretében feltárja a Nyugdíjpénztár vezérigazgatósága előtt a nyugdíjasok helyzetét.

Közlötte a pénzügyigazgató, hogy a nyugdíj nélkül maradt nyugdíjasok nap mint nap bekopogtatnak hozzá és nyugdíjaik kiutalását kérik. A szerencsétlen emberek a legkétségbeesettebb helyzetben vannak és különböző érvekkel igyekeznek illetményeikhez hozzájutni.

Ezekről a nyugdíjasokról évtizedeken keresztül levonták a nyugdíj járulékokat és követelik a befizetett összeget.

Cadariu pénzügyigazgató jelentése szerint Nagyváradon mintegy 140 állami nyugdíjas és 300 hadiözvegy és árva maradt nyugdíj nélkül.

Cadariu pénzügyigazgató jelentése végén sürgős intézkedést kér. A nagyvárad nyugdíjasok elkeseredésében újabb reménysugarat jelent Cadariu pénzügyigazgató jóindulata, megértő lépése.

Éles diplomáciai konfliktus robbant ki Amerika és Japán között

Meggyilkolták a tiencsini kereskedelmi kamara elnökét

Peking, jan. 4. A tiencsini francia engedményes területén a napokban meggyilkolták Uang Csu Lint, az ottani kereskedelmi kamara 83 éves elnökét. A meggyilkolt többszörösen állást foglat a kínai-japán gazdasági együttműködés mellett.

Washington, jan. 4. Pittman a szenátus külügyi bizottságának elnöke, kijelentette, hogy ha Japán kedvezőtlen választ ad az amerikai jegyzékre, úgy az Egyesült Államok megtorlással megtiltja a japán áruk behozatalát és esetleg azt is, hogy amerikai árut szállítsanak Japánba. Japán, hír szerint, a diplomáciai kapcsolatot megszakításával akar válaszolni az amerikai megtorlásokra.

Washington, jan. 4. Január 7-én bocsátják vízre azt az első kereskedelmi hajót, amely típusból 10 év alatt 500 darabot fognak elkészíteni. Az 1938 és 1939-es pénzügyi esztendőben 400 millió dollárt fordítanak kereskedelmi és ciszterna-hajók építésére. Ezt az 500 hajót 10 év alatt akarják vízrebocsátani.

Enyhe javulás Stefanescu-Goanga rektor állapotában

Kolozsvár, jan. 4. Stefanescu Goanga rektor állapotában, amely pénteken és szombaton valósággal kétségbeesítő volt, az orvosok emberfeletti erőfeszítései nyomán könnyebb javulás állott be. A láz, amely az utóbbi napokban állandóan 39—39,5 fok között ingadozott, 38 fokra szállt le, míg a rektor érverése 130-ról 110-re csökkent. A vérmerge-

zés tünetei a megfelelő kezelés következtében kezdenek alább hagyni. A kezelő professzorok keddi konziliumán enyhe optimizmus váltotta fel az utóbbi napok lemondó hangulatát.

Huszonöt százalékos kedvezmény érvényes a következő helyekre: Aurora Banatului (Anina állomáson át), Borszék (Toplicán át), a bucovinai Cămpulung, Ramnicul Valcea, Alsó- és Felsőtömös, valamint Tusnád.

Ötven és huszonöt százalékos kedvezmény a téli sporthelyek számára

Bucuresti, jan. 4. A CFR vezérigazgatóság hozzájárult ahhoz, hogy január elsejétől február 28-ikáig bezárólag 50, illetve 25 százalékos kedvezményt élvezzenek azok, akik téli sporthelyekre utaznak. — Azok a helyek, amelyek az öt-

ven százalékos kedvezmény kategóriájába tartoznak, a következők:

Busteni (egész évre szóló kedvezmény), Gyilkostó, Gheorgheni állomáson át, Predeal (egész évre), Sinaia (egész évre), Dorna Vatra (egész évre).

Huszonöt százalékos kedvezmény érvényes a következő helyekre: Aurora Banatului (Anina állomáson át), Borszék (Toplicán át), a bucovinai Cămpulung, Ramnicul Valcea, Alsó- és Felsőtömös, valamint Tusnád.

A véletlenül elsült revolverrel agyonlőtte magát egy aradi kisdíák

Megdöböntő halálosvégi szerencsétlenség történt tegnap a kora délutáni órákban Aradon. Novac Cornel 12 éves aradi díák véletlenül agyonlőtte magát. A rendőri vizsgálat az alábbiakban állapította meg a halálosvégi tragédia részleteit:

Novac Cornel, aki szüleinek Constantin Brancoveanu ucca 90. szám alatti házában lakott, délután fél 2 óra tájban felkereste a szomszédos házban lakó játszótársait, Crucean Dumitru közrendőr gyermekeit. A rendőr éppen szolgálatba igyekezett, a szolgálati szabályzatának megfelelően távozása előtt megtöltötte revolverét. Közben megkérte feleségét, vágjon neki egy darab szalonnát, hogy azt magával vigye. Az asszony, aki a szobában levő gépen varrt, de nem akarta munkáját abbahagyni és ezért a rendőr maga ment ki az éléskamarába. A szobából való távozása előtt még figyelmeztette gyermekeit és azok barátját is, hogy senki se nyúljon a töltött revolverhez. Ennek ellenére azonban alig,

hogy a rendőr kilépett a szobából, Novac Cornel felvette az asztalról a töltött revolvert és babrálni kezdte a fegyvert.

A revolver elsült és a golyó a szerencsétlenül járt Novac Cornel mellkasába furódott. A dörrenés zajára a szobába sietett a rendőr is, aki a földre zuhant diákhoz sietett. Novac Cornel melléből erősen patakzott a vér. Crucean Dumitru azonnal értesítette a mentőket, akik a gyermekkorházba szállították a 12 éves fiút, ahol azonban már nem vettek fel, mert időközben megkezdődött az agónia. Ezért a men-

tők szülei lakására szállították Novac Cornelt, aki utközben a mentőkocsiban kiszenvetett.

Crucean Dumitru a véres eseményről nyomban jelentést tett feletteseinek és az V. kerületi rendőrség vezetője szállt ki a helyszínre a vizsgálat lefolytatása végett. Crucean Dumitru a helyszíni vizsgálat befejezése után a központi rendőrség ügyeletes osztályára rendelték s ott marad kihallgatásának befejezéséig, hogy megállapíthassák: a halálosvégi tragédiáért nem terheli-e mulasztás.

Ötszáz új kereskedelmi hajót épít Amerika

Washington, jan. 4. Január 7-én bocsátják vízre azt az első kereskedelmi hajót, amely típusból 10 év alatt 500 darabot fognak elkészíteni. Az 1938 és 1939-es pénzügyi esztendőben 400 millió dollárt fordítanak kereskedelmi és ciszterna-hajók építésére. Ezt az 500 hajót 10 év alatt akarják vízrebocsátani.

HA FRANCO

csakugyan nehézségekkel küzd akkor nagy világfordulatot várhatunk. Az offenzíva, úgy látszik, nem sikerült, már pedig több csapatot most már Olaszország sem adhat. Még néhány hónap vagy még kevesebb és a lázadás kitör az elgyötört hadseregben. Miért is harcoljanak? Miért? Lehet, hogy Olaszország „magas” külpolitikai tervei így követelik, ezt azonban az olasz sorkatonaság nem érti meg. A katona egy esetben képes harcolni éhesen, rongyosan, a megszakadásig, ha saját földjét, tűzhelyét, családját kell megvédelmeznie. Ez a körülmény pedig a köztársasági hadsereg oldalán áll fenn.

Le a félelemmel!

A Daily Express egyik kis vezércikke mondja:

Ne hallgass a háború prófétaira. Mondj ellent azoknak, akik azt hirdetik, hogy az összeütközés elkerülhetetlen. A köz ellenségei ők. Terjesztik a munkanélküliséget, a közönség minden osztályába szorongást és félelmet keltenek. A félelem sok kárt okozhat. Aktív erő ez az ártalom szolgáltatásban. Ime egy keleti mese:

Egy arab a sivatagban találkozott a Döghalállal.

— Hová mész? — kérdezte — Megyek Bagdadba — válaszolta a Döghalál —, meg akarok ölni ötezer embert.

Később megint összetalálkozott a kettő.

— Nem tartottad meg a szavadat — mondta az arab. — Nem ötezret, hanem ötvenezret gyilkoltál meg.

— Nincs igazad — válaszolta a Döghalál —, én ötezret öltem meg. A többi a félelem gyilkolta meg.

Ne fesse a haját!

Hajfestés nélkül a haj visszakapja eredeti színét a

FLOREAL

Haj-regenerátor használatával. Nem tartalmaz semmi festékanyagot. A haj magába szívja ezen vizet, elősegíti a haj növekedését, táplálását, melynek fogva az ősz haj rövid időn belül visszakapja eredeti színét és egészségét — Ezenkívül erősíti a haj gyökerét s ellenállhatóbbá teszi sőt segíti a haj növekedését és szaporodását. 1 üveg ára 60 lei

FLOREAL HAJ-REGENERATOR

erősíti, szépíti a haját, megszünteti a hajhullást megátalja az őszülést késő öreg korig

Vezérképviselői: PAP DROGUERIA

ORADEA, Bulevardul Regele Ferdinand 9 szám. Naponta postai szétküldés

Amit a négerektől tanulhatunk és amiben különbek a tehéreknél

A római Volta-kongresszuson, mely mint az előző hét tudományos összejövetel, egészen nemzetközi jellegű volt, Afrikával igen behatóan foglalkoztak és arra a megállapodásra jutottak, hogy Afrikát a fehér ember uralma alá kell hajtani. Az angolok, franciák, olaszok, spanyolok, portugálok, belgák és németek igényt tartanak az egész Afrikára — azért, mert ennek a földrésznek nagy gazdasági értéke van és a fekete faj, amely Afrika tulajdonos részét lakja „civilizálni kell”.

Afrikának ma körülbelül 140 millió lakosa van. Ezek között nagyon kevés a fehér ember, aki most ur akar lenni Afrika felett. Elég nagy azonban a „barnák” száma; ezek az arabok, berberok s e két nagy tömegén kívül még egy sereg apró nép; összes számuk mintegy 45 millió. Velük szemben a feketék száma 95 millió.

A „fekete” azonban nem mind néger, hanem jelentékeny részük negroid; ezek a bantu népek, amelyek arról ismerhetők fel, hogy népük nevének első szótagja Ba Va, Ka vagy Ma. A néger és negroid népek többszáz nyelven beszélnek, de ha meg is tartják népi önállóságukat, egymás nyelvét a szomszédok értik. Ha a fehér ember három-négy nyelven beszél, már dicsekszik vele, — míg ez az irástudatlan feketék nál egészen közönséges dolog.

Sohasem hittem, hogy a fekete ember a fehérenél szellemileg alacsonyabb rendű, sőt még a vallásukat sem vagyok hajlandó egyszerűen durva pogányságnak minősíteni. Például van Nyugat-Afrikában egy nép, amelynek neve szerrere; az antropológusok sokat foglalkoznak vele, mert a szerrere átlagos magassága két méter 10 centiméter. Nagyon erős emberek, a sportban övék a jövő. Ennek a népnek két istene van tehát hivatalos „pogány” a szerrere nép. Egyik istene Takar, a másik Tyurak. „Igazság” és „Vagyon”.

Az emir elsőszülött fia nem trónörökös, sőt nem is herceg, de azzá lehet, ha ráteremtetik.

Ugyanis a fulani nép örökösödési rendje más, mint a fehér emberé, — szerintem sokkal tökéletesebb. A fejedelem, a herceg, vagy a gazdag ember fia úgy kezdi az életet, mint a szegény ember fia — ugyanolyan munkát kell végeznie és ugyanolyan szegényesen kell élnie 35—40 éves koráig. A fiatalok között nincs se vagyoni, se rang-különbség. A mikor az emir, a herceg, vagy gazdag ember fia már 35-40 éves, a hercegek tanácsa megállapítja, hogy az illető eddigi munkásságával, tehetségével,

és egész viselkedésével méltó-e arra, hogy apja rangjának örököse legyen. Ha a parlament ítélete kedvező, akkor az emir fia trónörökösé válik, a herceg fia tagja lesz a parlamentnek és a gazdag ember fia átveheti az apja vagyonából annyit, amennyit az apa átenged, vagy annyit, amennyit az elhunyt apa örökségül hagyott.

Azonban a parlament kiengesztelése nem csupán a méltónak bizonyult örökösök bevonásával történik, mert így a parlament egyes családok hatalmába kerülne. Több

„herceg” hal meg mint amennyinek méltó örököse van — és megnyitják a parlamentet olyan érdemes férfiak előtt is, akinek az apja nem volt „herceg”. A választás a fejedelemre van bízva, de csak erős korlátozással. Ha egy hely megüresedik a parlamentben, az emir megüzeni a parlamentnek.

— A megüresedett helyre jelöltem: a Bimba családból való Kuntule.

Ezzel azonban Kuntule még nem lesz herceg. Jelöltségének híre fut a nép körében és egy hónapig bármelyik falusi jogosult elmenni az emirhez és négy szemközt megmondani neki:

— Én szerintem Kuntule nem alkalmas a hercegi rangra, illetve nem való a parlamentbe, ezért, emg ezért...

Ha a Kuntule ellen felho-

zott ok őt nyilvánvalóan alkalmatlanná teszi a parlamenti tagságra, az emir köteles őt elcjtteni és helyette mást jelölni. Az emirnek természetesen nem szabad elárulnia, hogy ki szólalt fel Kuntule ellen, de az ellene felhozott dolgokat köteles kivizsgáltatni.

Nem csálnak-e a kivizsgálás ügyében? Hát ha ökröt adnak el, akkor bizony lehetséges csálnak; de bármily furcsán hangzik is ez az állításom: közügyben sohasem csálnak és a parlamentjükkel nagyon meg vannak elégedve... A fulanik szomszédja az asanti nép, mely arról nevezetes, hogy nem volt még asanti, se férfi, se nő, ki ígéretét be nem váltotta volna.

Ezeket a népeket akarjuk mi civilizálni? Én azt hiszem, hogy talán inkább tanulunk kellene tőlük.

Tűz ütött ki a kézdivásárhelyi kórház sebészeti és nőgyógyászati osztályának épületében

A tűzoltóság hiányos felszerelése és a vízhiány miatt a tüzet csak közmunkával sikerült eloltani

Kézdivásárhely, jan. 4. Szombaton délután háromnegyed 4 órakor jelentették a kézdivásárhelyi tűzoltóknak, hogy a városi kórház sebészeti és nőgyógyászati osztályának épületében tűz ütött ki. A tűzoltóság csak háromnegyed ötkor érkezett meg a helyszínre és akkor az épület tetőzete már leégett. A betegeket a kórház

személyzete egy másik épületbe szállította át és valamennyi beteget sikerült biztonságba helyezni.

A tűz rohamos terjedését elő segítette az a körülmény is, hogy a padláson nagymennyiségű száraz fűrészpör volt felhalmozva. A kórház igazgatósága szerint a fűrészpör azért halmozódott fel a padláson, hogy

így az ott elhelyezett víztartályt megóvják a befagyástól.

A tűzoltóság felszerelése igen kezdetleges és az önkéntes tűzoltóegyesület meglehetősen szervezetlen is. Az oltást egyébként hátráltatta az is, hogy a környéken nincs elegendő víz. A rendőrség az utcán fogta össze a járókelőket és vedrékkel hordták az oltáshoz a vizet.

SZAKÁLLAL ÜNNEPLIK A BUROK A DÉLAFRIKAI HONFOGLALÁS SZÁZADOS ÉVFORDULÓJÁT

London, jan. 4. A Pretoria melletti hatalmas sátorvárosban pénteken, a száz év előtti véres csata évfordulóján megkezdődött a bur honalapítás megünneplése. Hónapokkal ezelőtt Délafrika több városából és falujából elindultak a hatalmas szekérkaravánok, hogy jelképesen megismételjék a száz év előtti honalapító utazást. A régimódi ökrösszekerek százai megérkeztek az Oranje-folyón túlra a Vértólamhoz, ahol 1838. december 16-án a burok Andries Pretorius vezetésével megtorolták a zulu seregeken a régebbi alattomos, véres támadást. Az ütközet helyén ütötték fel a nagy sátor-tábor és ott kezdődött meg a „ulaj” nékpeni ünneplés. Pénteken reggel az óriási amfiteátrumban nagyszabású istentiszteleten vettek részt az összegyűlt burok. Fokvárosból megérkezett a fáklyás staféta, amelynek futói 1600 kilométert szaladtak végig. A staféta befutása után leplezték le a

bur honalapító emlékszobrát.

Ennek a szép ünnepnek van egy egészen különlegesen helyi érdekessége; az ünnepség teljesen a szakáll, mégpedig a tekintélyes hosszú szakáll jegyében áll. Egyéb külsőségekben is utánozzák a múlt század beli kereteket, de a szakállra különös gondot fordítanak. — Azok a bur ösö, akik mintegy négyszázhatvanan voltak és tönkreverték Dingaan zulukirály tizenkétezer harcosból álló vad seregét, valamennyien férfias, dus szakállt viseltek. Már az elmúlt tavasszal megindult Délafrika városaiban és falvaiban a szakállnövesztés. Az alatt a négy hónap alatt, amíg az ekhosszekerek a mostani sátorvárosba eljutottak, a derék burok nem nyultak borotvához és a táborban nincs szakálltalan férfi. Az egyik délafrikai ujság pályadíjat is tűzött ki azok részére, akik július 1-én sima arccal jelentkeztek, december 16-ára pedig a legnagyobb szakállt termelik

ki. Heilbronn városban tanácsai határozat mondta ki, hogy aki nem tud ellenállni a kísértésnek és orvosi utasítás nélkül az ünnepségek befejezése előtt borotvát ragad, 600 lejnek megfelelő bírságot fizet. Más városokban népgyűléseken tették le a lakosok a szakállfogadalmat.

A fáradt, munkában törődött testet a Diana sósorscsasznel való bedörzsölés feüldíti, új erőt, életkedvet ad.

NAPOLEON

szülővárosában mondotta el első beszédét Daladier, Tuniszba menet. Napoleon szülővárosában a müncheni véreség hősnéki beszélni, legalább olyan merészség, mintha harmadik Napoleon Lipcsénél tartott volna lelkesítő beszédet a Széda-nál megvert francia csapatokhoz. A politika azonban nem ismer szégyenérzetet.

Magyarország kilép a Népszövetségből és csatlakozik a komintern-ellenes egyezményhez

London, jan. 4. A Daily Telegraph budapesti jelentése szerint Magyarország kilép a Népszövetségből és csatlakozik a komintern-ellenes egyezményhez. Hivatalosan Csáky gróf berlini útja után, január közepén, jelenti be a magyar

kormány kilépését a Népszövetségből.

Páris, jan. 4. Olenor de Ker-ryllis a „L'Epoque”-ban megállapítja, hogy azon a napon, amikor Franciaország elhagyja tradicionális szerepét Európában és Anglia követi példáját,

ujabb bomlás következik be Európában.

Ha Franciaország és Anglia megengedik, hogy a jelenlegi európai helyzet továbbra is fennálljon, Európa térképéről eltűnnek olyan országok mint Hollandia, Dánia és Svájc.

Német propaganda terjeszti a háborús híreket

London, jan. 4. (E. P. A.) Megállapítást nyert, hogy azok a hírek, amelyek szerint tavasszal súlyos nemzetközi válság és háború tör ki, a német propaganda-minisztériumból származik. Anélkül, hogy az országok neveit, amelyek a háboruban kényserülnek majd résztvenni, nyilvánosságra hoznák, az összes német diplomáciai erők minél több egyezményt akarnak kötni a balkán-államokkal, hogy „megóvják” őket a háború következményeitől.

Kétségtelen, hogy Németországban nagy nyersanyag hiány van és a német kormány kétségbeesett kísérletet tesz arra, hogy nyersanyaghiányát pótolja.

Angol liberális lap azt követeli, hogy Chamberlain ne menjen most Rómába

London, jan. 4. A „News Chronicle” című angol lap követeli, hogy Chamberlain hallassza el római útját mindaddig, amíg Spanyolországból vissza nem vonják az olasz csapatokat.

„Az olasz sajtó — írja vezércikkében a nagy liberális lap — nem éri be azzal, hogy dicsekednek, hogy négy olasz divízió vezeti Franco offenzíváját, de hozzáteszik, hogy a legaktívabb hadosztály a „Littorio”, amely ugyanazon vete-

ránokból áll, akiknek állítólagos visszavonását Spanyolországból a múlt év őszén már bejelentették és amely miatt az angol kormány jónak látta életbeléptetni az angol-olasz egyezményt.

— Chamberlainnek — folytatja a lap — nem nagy tapasztalatai vannak a nemzetközi diplomáciában és mint egy naiv ember tudja, hogy men-nél több koncessziót tesznek a totalis államoknak, azok annál követelőzőbbek lesznek. Ami

Spanyolországot illeti, bebizonyosodott, hogy Olaszország nem tárgyalt Angliával becsületes módon.

A lap ezután Olaszország franciaellenes fenyegetéseire céloz és így fejezi be cikkét:

— A legjobb, amit Chamberlain tehet, hogy bejelenti, hogy római útját elhalasztja mindaddig, amíg folytatódna az olasz sajtó franciaellenes támadásai és nem vonják vissza a Spanyolországban harcoló összes olasz önkénteseket.

Nagy érdeklődés mellett folyik az adományok kiosztása állandó olvasóink között

Kedden megkezdődött az ajándékok kiosztása állandó olvasóink között, akik a nagy karácsonyi akcióban ajándékban részesültek. A kiadói hivatalban tömegesen jelentkeztek és mindenki meglehetősen és nagy örömmel vette át az őt megillető ajándékot. Ezúton újlag megemlítjük hogy a kiadói hivatalban csakis a helybeli olvasók jelentkezhetnek, míg a vidékiek bizománysaink útján fogják kézhez kapni az egyes ajándékokat. Az igazolójegyet tehát nem kell külön beküldeni a kiadói hivatal címére, hanem kizárólag a bizománysnak kell átadni, aki aztán azokat összegyűjtve, továbbítja a mi címünkre. Ugyanilyen módon egy csomagban postán küldjük ki a bizománys címére az egyes községek ajándékosomagjait és majd a bizománys osztja ki a nyerők között.

Az elmebajos vendég rémtette

Meggyilkolta 77 éves nagyapját és 75 éves nagyanyját

Turnu-Severin, jan. 4. Ornoiu Constantin Turnu-Severin melletti Ciorbăști községben lakoson az utóbbi időben elme gyengeség jelei mutatkoztak. Újév alkalmával ellátogatott a nagyszüleihez, akiket éppen az ebédnél talált. Ott roham jött rá, kést rántott elő és 77 nagyapját, valamint 75 éves nagyanyját meggyilkolta. Azután kiment az uccára és több járókelőt megtámadott. Csak nehezen sikerült ártalmatlanná tenni.

Egő fáklya a iasii uccán

Enninnel mosta a ruháját és így gyúlt meg az áldozat

Jasi, jan. 4. Január 2-án megrendítő szerencsétlenség történt Jasiban. Éjjel 12 órakor két eleven fáklyaként égő fiatal lány rohant ki az utcára. A lányok vérfagyasztó segélykiáltására összegyűlt az egész utca. Kiderült, hogy Silviu Lewentler 22 éves jogász kisasszony benzinben mosta ki a ruháit. A benzin fellobbant és a diákleány ruhája lángot kapott. Segélykiáltására beszaladt Zenoria Roitoru cselédleány, azonban a cseléd ruhája is meggyulladt. Mindkettőjüket súlyos égési sebekkel szállították be a kórházba.

Nem engedték be a kántálókat -- összerombolták a lakást

Különös újév köszöntés egy szatmármegyei községben

Az erdői járásban lévő Páczafalva községben az újévi köszöntés szokatlan következményekkel járt. Mint a zottani csendőrség jelenti, ismeretlen tettesek újév reggelére virradóra megtámadták és teljesen összetörték Darabant Gheorghe gazdálkodó lakoházát, majd a rombolás zárlára elősiető szomszédok elől elmenekültek.

Feluhelyen ugyanis nemcsak karácsony estéjén, hanem Szilveszter éjszakáján is kántálókat. Két fiatalember Páczafalván megállott Darabant ablaka alatt és meg-

táldták. Mivel nem kaptak belőlük választ, mert a házbeli lakosok már lefeküdtek énekelni kezdtek. Kántálás után be akartak menni a lakásba, de annak ajtaja be volt zárva. Ez az iffas fiatalembereket annyira felmérgezte, hogy kitörték a kerítést és hatalmas husángokkal szétzúzták az ablakokat

és az ajtót. A Darabant kára közli tízezer lei.

A csendőrség tegnap őrizetbe vette Darabant Nicolae és David Francisc páczafalvai fiatal gazdálkodókat, akiket a merénylet elkövetésével gyanúsítanak. A nem mindennapi támadás ügyében tovább folyik a nyomozás.

Filmguár Bucurestiben

Bucuresti, jan. 4. Az elmúlt napokban román filmgyártási vállalat alakult Bukarestben. A vállalat neve „Carpăia

Film”. A vállalat alapítója Petru Forfotă, művészeti igazgatója Camil Petrescu.

STATISZTIKA 1938-RÓL

A halálozások száma 215-tel multa felül a születéseket Nagyváradon

Csökken a házasságkötések száma is. A református és római katolikus hitből többen tértek ki, mint a zsidó vallásból.

(Nagyvárad). Ilyenkor, újév kezdetén azokban a hivatalokban, ahol a város pulzusát figyelik, elkészülnek a múlt évre szóló statisztikák. Ezekből a statisztikákból rendszerint nem épületes dolgok tudódni ki. A népesedési statisztika csökkenő, a mentők statisztikája emelkedő tendenciát mutat.

Az anyakönyvi hivatalban a következő számadatokat bocsátották rendelkezésünkre:

1938-ban született Nagyváradon 1461 élő gyermek. Holan született 63 gyermek.

Házasságot kötött 770 pár (1937-ben felül volt a házasságok száma a 800-on).

A halálozások száma 1938-ban 1676 volt, tehát a halálozások száma 215-tel multa felül a születések számát. Ilyen körülmények között természetesen

Nagyváradot az elnéptelenedés veszélye fenyegeti,

mert a népmozgalmi statisztika évről-évre csökkenő tendenciát mutat.

A mentők statisztikájából

az alábbi érdekes adatok derülnek ki:

Segélyt nyújtottak a mentők 144 balesetnél. Ebből zuzott seb 38, harapás 4, vágás 10, lövés 2, égés 4, zúzódás 16, leszúrás 9, törés 43, ficamodás, vasuti baleset 13.

Hirtelen rosszulletnél igénybe vették a mentők szolgáltatását 403 esetben és pedig ájulás 225, paralizis 3, epilepszia 52, részegség 20, vakbélgyulladás 10, elmezavarodottság 29 mérgezés 20, agyvérzés 42.

Kihívták a mentőket 57 születéshez, 4 verekedéshez, 2 villámcsapáshoz, 1 áram okozta balesethez és két esetben szimulánshoz.

A mentők kimutatása szerint az 1938-as esztendő folyamán 84 öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet történt Nagyváradon. Ebből szúrás 3, fegyverrel elkövetett öngyilkossági kísérlet 4, akasztási kísérlet 6, fulladásos öngyilkossági kísérlet 6, mérgezés 52, más módon 13.

A mentők hullakocsija 44 holttestet szállított ki az olaszii temető halottasházába és 116 ingyenes szegénytemetést bonyolított le.

Összesen az 1938. év folyamán 742 esetben nyújtottak segélyt a mentők és 688 rendes betegszállítás bonyolítottak le.

Fennállása óta a nagyvárad mentőtestület összesen

22278 balesetnél nyújtott segélyt.

Az áttérések statisztikája.

A nagyvárad anyakönyvi hivatalban most készítették el a múlt évi áttérések statisztikáját.

A statisztika szerint:

Az ortodox hitről áttértek: görög katolikus hitre 4-en, római katolikus hitre 2, baptista hitre 9, zsidó vallásra 1, fele-

kezeten kívül maradt 1, összesen 17.

A görög katolikus hitről: ortodoxra 21, római katolikusra 3, felekezeten kívüli 3, összesen 27.

A református hitről: ortodoxra 42, görög katolikusra 23, római katolikusra 19, baptistára 18, felekezeten kívüli 6, összesen 108.

A római katolikus hitről: ortodoxra 40, görög kato-

likusra 24, reformátusra 7, baptistára 1, zsidó vallásra 1, felekezeten kívüli 4, összesen 77.

A luteránus hitről: görög katolikusra 1, római katolikusra 1, baptistára 1, felekezeten kívüli 1, összesen 4.

A baptista vallásból kitért ortodoxra 3, reformátusra 2, összesen 5.

A zsidó vallásfelekezetéből áttért: ortodox görög keleti hitre 10, görög katolikusra 6, római katolikusra 17, reformátusra 18, luteránusra 1, unitárius vallásra 1, összesen 53.

Az unitáriusok közül 1 tért át az ortodox hitre.

A felekezeten kívüliek közül visszatértek az ortodox egyházba ketten, a református egyházba egy.

Összesen áttért Nagyváradon 295 személy.

A bérleti deklarációkba be kell írni a bérbeadatlantul maradt lakásokat is

Az adótörvény rendelkezései szerint január hó végéig kell benyújtani a bérleti deklarációkat, mert ennek elmulasztása igen érzékeny bírságolásokkal von maga után.

Felhívjuk tulajdonos társaink figyelmét arra, hogy abban az esetben, ha házaikban eddig bérbe kiadott lakások, vagy lakásrészek jelenleg bérbe kiadva nincsenek, úgy a deklarációkban ezt a körülményt említsék meg, mert ennek elmulasztása esetében a kincstári hatóságok vizsgálatot indíthatnak annak kiderítése végett, hogy miért jelentett be a háztulajdonos jelenleg kevesebb bérletet, mint az előző években.

A bejelentés céljaira Szövetsegünk központi irodájában, (Str. Cosbuc 4.) az előírásnak teljesen megfelelő űrlapokat tartunk rendelkezésre és azokat kívánatra ki is állítjuk.

Azok a háztulajdonosok, a

Nagyvárad anyakönyve

SZÜLETÉSEK:

Georgescu Viorel, Baba Ioan Sorca Nicolae, Nadányi Mária Berkovits Katalin, Balajti Péter, Costin Gheorghe, Sava Gheorghe, Rădulescu Aida, Andor Ioan, Ari Maria, Vasi Cornelia, Kokovecz Sándor, Balog Gheorghe.

HAZASSÁG:

Német Antal cipész és Lovász Margit, Bartos István kereskedő és Vas Zsuzsa, Klein Jenő cipész és Klein Magda, Feldheim Hermann kereskedő és Weinreb Klára, Tóth Ferenc kereskedő és Kovács Julianna, Schapira Gyula tanár és Halász Ágnes, Neufeld Miksa pék és Schlanger Margit, Krausz László ügyvéd és Mészai Ilona, Antal Hjalmar magántisztviselő és Schwartz Erzsébet, Weiszner Mózes és Ker-

kiknek elemi adó alá eső életfoglalkozásuk van, a folyó hó végéig okvetlenül adják be adóvallomásaikat.

Azok a háztulajdonosok, akiknek az uccára kihelyezett cégük van, az erre a célra szolgáló „borderoun” rővják le a cégük után járó repülő-bélyeget. A borderou az adózónál marad, és az ellenőrző hatóságoknak felmutatandó.

A háztulajdonosok Szövetsege ügyvezető elnöksége.

24 óra alatt

KÖTÜNK KÖNYVEI

Pásztor Ede cég könyvkötészetében

tész Ibolya, Schwartz Imre és Steiner Anna, Ábrahám Adolf és Wolf Szeréna, Erdélyi József és Grosz Anna, Csáthó Ferenc és Timár Margit, Kenyeres Zsigmond és Buchwald Irén, Costea Gheorghe és Nemes Klára, Hegedüs László és Both Ilona, Buda Dezső és Nagy Mária, Róth Ármin és Mózes Ilona.

HALALOZÁSOK:

Tăutău Teodor 38 év, Kirsch Hermann 82 év, Nagy Lajos 55 év, özv. Völgy Gáborné 76 év, Soica Virgil 45 év, Iermendi Zoltán 3 év, Fletzer Ferenc 31 év, Futó Imréné 78 év, Biró Lajos 53 év, Dunai József 30 év, özv. Kiss Kálmánné 63 év, Mádi Margit 1 év, Beghia Nicolae 25 év, Halmágyan Teodor 50 év, Kloss Ioan 56 év, Cseke Dániel 92 év, Pap Mária 43 év.

SZÍNHÁZ

Csütörtök: Hivatalos szünnap.

Péntek 3 órakor JULIA (olcsó helyárrakkal).

Péntek 6 órakor IDE GYERE RÓZSÁM (Dénes-Kamjonkay ujdonsága).

Péntek 9 órakor: IDE GYERE RÓZSÁM.

Szombat délután 5 órakor NEM LESZEK HALÁTLAN (első olcsó helyáras előadás).

Szombat este 9 órakor IDE GYERE RÓZSÁM.

Vasárnap délután 3 órakor NEM LESZEK HALÁTLAN (olcsó helyárrakkal).

Vasárnap este 6 órakor IDE GYERE RÓZSÁM.

Vasárnap este 9 órakor IDE GYERE RÓZSÁM (a ciklus bucsuelőadása).

— **Ide gyere rózsám.** A szezon egyik legnagyobb sikert elért operettjével, az Ide gyere rózsám című ujdonsággal kezdi meg pénteken a Thalia kitűnő operett-együttese három napos ciklusát. Külön eseménye az előadásoknak a tüne ményes hangú fiatal Kovács Kató első nagyváradai fellépése, akinek minden szakértő világra szóló karriert jósol. Vendékként mellette Kallós József és az elragadó kis Lukács Bella is fellép. Első előadása pénteken délután 6 órakor lesz, de pénteken este 9 órakor, szombaton este 9-kor, vasárnap délután 6-kor és este 9-kor is az Ide gyere rózsám szerepel a műsoron. Ez utóbbi előadás lesz egyben a ciklus bucsuelőadása.

— **Julia és Nem leszek halátlan** a ciklus olcsó helyáras előadásai. Három olcsó helyáras előadás is lesz a ciklusban. Pénteken délután három órakor Ábrahám Pál nagyoperettje, a Julia, Szombaton délután ötkor és vasárnap délután 3-kor pedig a Nem leszek halátlan kerül színre olcsó helyárrakkal.

Szabad-e a Don Juannak dicsekedni?

Kétévi fogláz büntetést és 50.000 lei kártérítést követel a panaszos lány

A birói hatóságoknak több-
izben kellett ítéletet mondani-
ok abban a kényes kérdésben,
hogy tulajdonképpen meddig
terjed a férfi kötelező diszkre-
ciója a hölgyvel szemben, aki
őzt bizalmával megajándékozta.
A múlt héten a törvényszék
ismét hasonló dilemma előtt
állott, ebben az esetben pedig
az a tény is bonyolultabbá tet-
te a kérdést, hogy a szóban-
forgó fiatalember komoly há-
zassági szándékot emlegetett
és ezzel próbált megszabadulni
a bűnvádi felelősség terhétől.

A gyári iroda angyala

A vádlott fiatalember, akit
rágalmazásért vontak felelős-
ségre, egy gyárvállalat irodai
tisztviselője. Ugyanebben az
irodában dolgozott egy rendki-
vül csinos gépirólány, aki mind-
össze 20 éves, szőke haja szép-
ség volt. A gyár angyalának
becézték a fiatal leányt, aki
rendkívül kedves és szeretet-
reméltó volt kollegáihoz, de
ridegen elutasította a legsze-
lebb udvarlói szándékot is.

A jómegjelenésű, szép szál
fiu viszont, fiatal kora ellenére
is dicsőséget hozott egykori
spanyol druszája, Don Juan
névére. A tisztviselő körében
az ellenállhatatlan hódító hírért
élvezte és amikor látta, hogy
kollegái sorra kudarcot valla-
nak a szép gépirólány elutasi-
tó magatartása miatt, nyilván-
osan megfogadta, hogy ő
meghódítja az iroda angyalát.

Hetek teltek el, majd a fia-
talember fölényes mosollyal
közölte kollegáival, hogy igé-
retét beváltotta. A kollegák
bizalmatlanok voltak és hihe-
tetlenségüknek adtak kifeje-
zést, mire a fiatalember kije-
lentette, hogy néhány nap
mulva akár fényképes bizonyi-
tékokkal is szolgálhat. Nem
telt el egy hét és valóban fény-
képeket mutatott be kartársai-
nak. A fényképek a szőke an-
gyalt ábrázolták és azokon
elfajta feliratok voltak: „Egyet-
len szerelmemnek”, vagy —
„Ezer millió csókkal örökké a
Tied”.

Semmi sem igaz...

A hitetlenkedő kollegák ezek
után kénytelenek voltak tuda-
másul venni, hogy kollegájuk
valóban bürokrata született és
mindnyájukat lefőzte. Hódítá-
sa azonban annyira köztuda-
másvá vált, hogy a leány is
tudomást szerzett a képekről.
Eleinte csak meglepetten, ké-
sőbb pedig egyre növekvő fel-
háborodással kérdezősködött a
tisztviselőktől s végül kényte-
len volt többektől hallani, —
hogy ő az irodai Don Juan leg-

ujabb hódításának tárgya.

A fiatal leány először a gyár
vállalat igazgatóságánál tett
panaszt. Az igazgatóság azon-
ban kijelentette hogy nem ki-
ván a tisztviselő magánéleté-
be avatkozni, a pletykák pedig
mindaddig nem érdeklik, amíg
azok nem károsak az irodai
munkarendre.

Ekkor a lány a bíróság előtt
keresett elégtételt magának.
Feljelentést tett rágalmazás ci-

Mit lehet bizonyítani a női becsülettel kapcsolatosan?

A leány azonban ennnyivel
nem elégedett meg és tovább-
ra is fenntartotta a vádat és
így az egész ügy a törvényszék
elő került. Az első tárgyalá-
son a fiatalember békülékeny
szándékot mutatott, visszavon-
ta összes kijelentéseit, sőt azt
te, hogy feleségül
veszi a lányt, ha ezzel jóváte-
heti hibáját. A panaszos azon-
ban hallani sem akart békü-
lésről, ügyvédje pedig 50.000
leinyi kártérítési igényt jelen-
tett be.

Ekkor a fiatalember védője,
több tanút jelentett be annak
igazolására, hogy a vádlottnak
tulajdonított kijelentések tulaj-
donképpen nem tőle származ-
nak, valamint azt is igazolni
akarta, hogy a lány valóban
szívesen vette a vádlott udvar-
lását.

A bizonyítás ellen viszont a
magánvád képviselője tiltako-
zott és a következő tárgyalás-
ra orvosi bizonyítványt hozott,
hogy a leány ártatlan. Ami pe-
dig a kérdéses fényképeket il-
leti a panaszos leány kije-
lentette, hogy azokat a fiatalem-
ber nyilván valamelyik barát-
nőjétől csente el és hátlapjuk-
ra saját kezével írta a szerel-
mes mondatokat. Ennek meg-
állapítására egyébként írás-
szakértő kihallgatását javasol-
ta. Erre azonban nem került
sor, mert a fiatalember szé-
gyenkezve bár, de beismerte,
hogy a szép, szerelmes szava-
kat valóban ő írta a fényképek
hátlapjára, mert bántotta kol-
legáinak hitetlenkedése. Egyéb-
ként újólal kijelentette, hogy
a leányt feleségül akarta ven-
ni, tehát tisztességes szándék-
kal udvarolt neki és ezt tanuk
kal óhajtja bizonyítani.

A magánvád a bizonyítás

mén a fiatalember ellen és
szigorú megbüntetését kérte.
Feljelentésében a leány rágal-
maknak minősítette a fiatalem-
ber állításait, amelyek becsü-
letében érintették őt és alkál-
masak arra, hogy személyét a
közmegevetésnek tegyék ki. A
feljelentés nyomán a fiatal-
ember hirtelen visszavonta
összes állításait és kijelentette,
hogy az egész históriából egy-
szó sem volt igaz.

megengedése ellen foglalt ál-
lást, mert szerinte a javasolt
tanúk kihallgatása a panaszos

női becsületét sértené, ezt vi-
szont a törvény tiltja. A védő
azzal érvelt, hogy tulajdonké-
ppen nem a leány becsülete el-
len szól a bizonyítás, hanem
csak annak igazolására, hogy a
fiatalember tényleg tisztessé-
ges szándékkal udvarolt és a
lány nem utasította el ezt az
udvarlást.

A törvényszék hosszas ta-
nácskozás után elhalasztotta a
tárgyalást és csak a vád tanui
nak kihallgatása után fog dön-
teni arról, hogy a vádlott fia-
talember tisztességes szándé-
kának aprólékos bizonyítására
megengedhető-e egy rágalmaz-
ási per keretén belül, anélkül,
hogy a panaszos leány becsü-
letét ezáltal sérelem érné?

A történeti hűség kedvéért
megemlítjük még, hogy a pó-
rult Don Juan, aki nyilván
tudomást szerzett arról, hogy
rágalmazásért két évig terjedő
fogházbüntetést is kaphat, a
tárgyalás után újabb házassá-
gi ajánlatot tett L. Böskének,
a lány azonban ridegen eluta-
sította.

Don Juant tehát ezuttal vég-
leg elhagyta a szerencse...

Hadügyminiszteri rendelet az ezévi katonai jelentkezésekről

A nagyváradi hadkiegészítő
parancsnokság most kapta
meg a hadügyminisztérium
rendeletét a tartalékos tisztek
és a legénységi állományban
levő póttartalékosok katonai
livrettjének láttamozására vo-
natkozólag.

A tartalékos tisztek a követ-
kező sorrendben kötelesek je-
lentkezni a Hadkiegészítő pa-
rancsnokságon:

A betűsök január 9-én.
B betűsök január 10, 11 és
12-én.
C betűsök jan. 13—14-én.
D betűsök jan. 16—17-én.
E betűsök jan. 18-án.
F betűsök jan. 19—20-án.
G betűsök jan. 21 és 23-án.
H betűsök jan. 25-én.
I betűsök jan. 26-án.
J betűsök jan. 27—28-án.
L betűsök jan. 30-án.
K betűsök jan. 31-én és
február 1-én.
M betűsök febr. 3, 4, 6-án.
N betűsök febr. 7—8-án.
O betűsök febr. 10-én.
P, Q betűsök febr. 10, 11 és
13-án.
R betűsök febr. 14—15-én.
S betűsök febr. 16, 17 és 18-
án.
T betűsök febr. 20—21-én.
U betűsök febr. 22-én.
V betűsök febr. 23—24-én.
Z betűsök febr. 25-én.

Akik nem tudnak a fent
megjelölt időben jelentkezni,
szólással február 26, 27,
és 28-án még láttamoztathat-
ják katonai könyvecskéiket.

A póttartalékosok jelentkezési sorrendje

Az E-szabású katonai köny-
vecskék láttamozása.

Január 9-én 1935 A—M.
Január 10-én 1935 N—Z.
Január 11-én 1934 A—M.
Január 12-én 1934 N—Z.
Január 13-án 1933 A—M.
Január 14-én 1933 N—Z.
Január 16-án 1932 A—M.
Január 17-én 1932 N—Z.
Január 18-án 1931 A—M.
Január 19-én 1931 N—Z.
Január 20-án 1930 A—M.
Január 21-én 1930 N—Z.
Január 23-án 1929 A—M.
Január 25-én 1929 N—Z.
Január 26-án 1928 A—M.
Január 27-én 1928 N—Z.
Január 28-án 1927 A—M.
Január 30-án 1927 N—Z.
Január 31-én 1926 A—M.
Február 1-én 1926 N—Z.
Február 3-án 1925 A—M.
Február 4-én 1925 N—Z.
Február 6-án 1924 A—Z.
Február 7-én 1923 A—Z.
Február 8-án 1922 A—Z.
Február 9-én 1921 A—Z.
Február 10-én 1920 A—Z.
Február 11-én 1919 A—Z.
Február 13-án 1918 A—Z.
Február 14-én 1917 A—Z.
Február 15-én 1916 A—Z.
Február 16-án 1915 A—Z.
Február 17-én 1914 A—Z.
Február 18-án 1913 A—Z.
Február 20-án 1912 A—Z.
Február 21-én 1911 A—Z.

Iskolakönyvek kötését

a legolcsóbban vállalja a

PÁSZTOR EDE cég

könyvkötészete, Piața Mihai Viteazul 4

Hamis nyomon

— Regény — 121

— Kell, hogy Marchesal törjék valami. De mit tudunk bebizonyítani? Semmit. Semmit.

A brightoni rendőrállomáson egyenesen kihallgatásra vitték. Polgáriruhás ember ült az őrmester mellett és fölállt, mikor Selkirket bevezették.

— Majd én hallgatom ki a foglyot, őrmester — mondta.

— Parancsára, Mr. Rason — felelte az őrmester tiszteletteljesen.

Selkirk ismerte ezt a nevet: Rason kereste őt Cornboise lakásában.

— Akar vallomást tenni? — kérdezte az őrmester. — Nem köteles, ha nem akar... de nem ártana.

Selkirk habozott:

— Volt-e neki mit vallania? Hiszen egyetlen olyan bizonyítéka sincs, amellyel Joan Hallettet megmenthetné Cornboisetől.

— Nem. Köszönöm — felelte Selkirk, amire zárkába csukták.

Alig zárták rá az ajtót, Rason máris belépett hozzá.

Az őrszoba nem alkalmas a beszélgetésre — mondta Rason barátságosan. — Akar velem itt nyugodtan beszélgetni?

Selkirk figyelmesen fürkészte Rason arcát. Láta, hogy nem közönséges detektív. — Erély és okosság, de egyáltalán emberséges megértés is látszott rajta.

— Nem tudom egész bizonyosan — mondta. — Szeretnék alku kötni magával, de nem tudom, hogy a szolgálati szabályzatok megengedik-e magának, hogy elfogadjam...

Mindenesetre próbáljuk meg — biztatta Rason. — De, természetesen, nem akarom beugratni, hogy saját maga tegye nyakát a hurokba.

— Ó, az én nyakamat nem fenyegeti semmilyen hurok — vágta rá Selkirk türelmetlenül. — Ha boldoggá tehetem vele, adhatok írásbeli vallomást, hogy én öltem meg Edward Marchot... És, amikor maguk teljesen rám bizonyítják, hogy megöltem Marchot: oda fogom hívni az esküdtszék elé Marchot, hogy ő maga magyarázza meg, milyen bakot lőtt a Scotland Yard... Mert az eleven March alig egy mérföldnyi re van ettől a háztól. Ugy-e, ezt nem hiszi el?

— De nem is kétkedem benne — felelte Rason izgatottan. — Mondjon valami bizonyítékot.

— Hiszen éppen itt van a kutya elásva — felelte Selkirk. — Ember, hát azt hinné, így diskurálnék én itt magával, ha a fecsegésem helyett bizonyítékokkal tudnék előrukkolni?

— Nem kell tulságosan töprengenie a bizonyítékok miatt, az az én dolgom lesz — mondta Rason élénken.

(Folytatjuk)

Kétszáznyolcvan italmérési engedélyt vontak be a fővárosban

Közrendészeti szempontokra hivatkozik a rendelet indokolása

Bucuresti, jan. 4. A pénzügy minisztérium mai rendeletével 280 bukaresti kávéház, vendéglő, büffé, stb. italmérési engedélyt vontak be és ugyanakkor elrendelte, hogy ezen helységek február 5-ig bezárandók. Valamennyi italmérési engedély tulajdonosa zsidó. A bezárt helyiségek között szerepelnek a főváros legnépszerűbb kávéházai, a Corso, Elit, Lafayette, Grand Café Royal, Her-

dan, Waggon Lits, Union Baltin, Max. Finkelstein-High Life, Stirbey pincék, stb.

A rendelet indokolásában arra hivatkozik, hogy ezek a helyiségek a közrendre kártékonyak voltak. Az indokolás a szeszegyedárusítási törvény 204. szakaszának utolsó bekezdésére hivatkozik. Ez a szakasz arról intézkedik, hogy a tulajdonos köteles a helység-

ben rendfenntartásról gondoskodni, míg az utolsó bekezdés a belügyminisztérium hatáskörébe utalja a rend fenntartásával kapcsolatos előírások rendelet formájában való lefektetését.

A pénzügyminisztériumi rendelet hangsúlyozza, hogy az engedélyek visszavonása végleges és semmilyen úton meg nem támadható.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSIA

Fényképei

nagyon olcsón és nagyon jól

szavatosság mellett

Róna fényképész

műtermében kaphat

Régi képekről élethű nagyítások

Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Kifutót ügyeset felvesszünk. Cím a kiadóban. 31

Eladó teljesen új 50-es, 100-as légfűtőes csibeköltőgép, továbbá 300-as, 500-as műanya. Kühne gyártmányok. Oradea, Str. Franceza 12. 43

Jókarban barna öltöny közepetremetre eladó. Str. Saguna 11. Szabóműhely. 29

Eladó üveges 12 fiókos üzleti szekrény és pult. Str. Dobrogea 12. 41

Borbélyberendezés azonnal eladó. Str. Dumitrie Unciu 8. 40

Royal Mozgó (volt Tivoli) szezonációs kettős ünnepi műsora

1 A cirkusz Az orosz filmpar dicsősége. Izgalmas

2 PAT és PATACHON: Leányrablók Utolsó filmjük

Nem emelt helyárak. Pénteken d. e. 11 órakor matiné. D. u. 3 órától folytatódó előadások.

Szentandrási, Tarján, Gyires községek részére megbízható újságárust keresünk jó keresettel. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Mindenes szakácsnét felvesszünk azonnalra. Bartáky, Str. Fabricilor 31. 32

Jómegjelenésű ügynök újdonság eladására felvétetik. Cím a kiadóban. 42

Gyermekszertető mindenest jó bizonyítvánnyal felvesszük. Str. Rimnóczy 12. II. em. 7. 39

Bejáró takarítónőt a reggeli órákra keresek. Dr. Winkler, Alexandri ucca 9. 38

VÉTEL-ELADÁS

Szoba, konyha, speizből álló magánház eladó. Str. Vilson 98. 44

Staniole-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

Az ital tette

A budureasai csendőrség jelentése szerint Vaida Cosma 60 éves gazdálkodó részegen tartott hazafelé. Utközben elesett és oly szerencsétlenül ütötte meg magát, hogy szörnyethalt. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

1939

ÉVI ELŐJEGYZÉSI, FALI-ÉS ZSEB-NAPTÁRAK

nagy választékban kapható

Pásztor Ede

cégnél, Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul 4. Tel. 2800.

Háromnapos szünet a közhiatalokban

Bucuresti, jan. 4. Az állami és községi hivatalok a vízkereszt ünnepére való tekintettel, január 5-én, csütörtökön déltől kezdődőleg háromnapos szünetet tartanak. Pénteken, vízkereszt napján vasár napi munkaszünet van, míg Szombaton, Keresztelő Szent János napján az üzletek, üzemek és gyárak dolgozhatnak. A radar jelentése szerint azonban a legtöbb magánvállalat is felfüggeszti erre a napra működését. Az iskolák szünetet tartanak január 9-én reggel 8 órakor ér véget.

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCURESTI. 6.45 Torna, reggeli hangverseny. 12 Străjer-óra. 13 Időjelzés, időjárás-jelentés. 13.10 Déli hangverseny. 14.10 Hírek. 14.30 Hangverseny folytatása. 15.10 Rádió hírek. 18 Időjelzés, időjárás-jelentés. 18.02 Az egészségügyi kampány eredményei. 18.12 A Rendőrszenekar hangversenye. 19 Ralea miniszter előadása. 19.15 Hangverseny. 20 A Jordán partjánál. Sala Galaction előadása. 20.15 Hanglemezek. 20.35 Operaest. Figaró házassága. Szünetben hírek, sport eredmények.

BUDAPEST I. 8 Hanglemezek. 10.40 Hírek. 11 Egyházi ének és szentbeszéd. 12.20 Görögkatolikus istentisztelet. — 13.35 Operaházi zenekar. 15 Cigányzene. 14.30 Énekkar. — 18.30 Jazz-zenekar. 19.35 Film lemezek. 20.05 Hírek. 20.35 Hanglemezek. 21.10 Hangjáték. 22.40 Hírek, időjárás-jelentés. 23 Cigányzene. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 A rádió szalonzenekara.

NYOMATOTT PASZTOR EDE CÉGNÉL ORADEA

PIATA MIHAI VITEAZUL 1